

Prostitution
Information
Center

Sekswerkers tussen wal en schip: een survey naar de toegang van sekswerkers tot corona-noodhulp – 10 juni 2020

De survey is opgezet door het PIC (Prostitutie Informatie Centrum) in samenwerking met SekswerkExpertise. Doel was het verkrijgen van meer kennis over de plotselinge inkomensgevolgen voor sekswerkers door de coronacrisis. Hier was behoefte aan omdat het vermoeden bestond dat veel sekswerkers tussen wal en schip vielen. Voor het volledige rapport verwijzen wij u naar de bijgesloten Engelstalige versie.

De enquête is via twitter uitgezet onder sekswerkers in 3 talen: Engels, Spaans en Nederland. Sekswerkers kunnen de vragenlijst anoniem invullen. Dit rapport gaat over de eerste 108 enquêtes die tussen 22 april en 4 mei zijn binnengekomen: 80 Nederlandse, 19 Engelse en 9 Spaanse. De enquête loopt nog door.

Van de 108 respondenten dienden 61 (56%) een aanvraag in voor inkomenssteun. Bijna de helft daarvan (47%) diende een aanvraag in voor de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo). Deze geldt voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers, die financieel in de problemen komen door de coronacrisis. 24% diende een aanvraag voor de algemene bijstand in en 14% voor de bijzondere bijstand (bijzondere doelgroepen).

Voorwaarde voor de Tozo-regeling is inschrijving bij de Kamer van Koophandel. Sekswerkers in de besloten prostitutie en escort die volgens de opting-in werken, een door de overheid opgelegde regeling waarin de exploitant de IB en BTW over de inkomsten van de sekswerker afdraagt, voldoen hier niet aan. Zij kunnen zich niet inschrijven bij de KvK en zijn daardoor per definitie uitgesloten van de Tozo regeling.

De survey laat zien dat ten tijde van de enquête slechts 8 van de 61 aanvragers (13%) daadwerkelijk financiële steun hadden ontvangen. Van bijna de helft van de aanvragers (45%) werd de aanvraag afgewezen; 18% van de aanvragers wachtte nog op een beslissing; 24% van de respondenten liet de vraag onbeantwoord.

■ **GENDER, NATIONALITEIT & VERBLIJFSSTATUS** | Ongeveer 80% van de sekswerkers identificeert zich als vrouw, 13.8% als man, 1.8% als transgender en 4.6% als non binary/anders. De meeste sekswerkers (71%) geven aan de Nederlandse nationaliteit te hebben. Van de niet-Nederlandse sekswerkers is 18% EU-burger, 12% is al langer dan 5 jaar in Nederland, 6% is korter dan 5 jaar in Nederland; 11% komt uit een land buiten de EU.

Naar schatting van de respondenten en van exploitanten is ongeveer de helft van alle EU-sekswerkers terug naar hun thuisland, waardoor er relatief meer sekswerkers met een Nederlandse nationaliteit de enquête hebben beantwoord.

EU-burgers die hier langer zijn dan 5 jaar hebben dezelfde rechten als Nederlandse burgers, zijn ze hier echter korter dan 5 jaar dan kan een aanvraag voor bijstand een negatief effect hebben op hun verblijfsrecht. Voor Tozo-aanvragen is hier een uitzondering opgemaakt: deze hoeven door gemeenten niet gemeld te worden bij de IND. Dat geldt niet voor aanvragen

voor de gewone bijstand (Participatiewet): die moeten nog steeds aan de IND gemeld worden.

■ **WERKPLEK | OPTING-IN OF ZZP'ER** | De werkplek blijkt een van de belangrijkste factoren te zijn voor de vraag of er recht is op noodsteun. Werkplekken vallen op twee manieren uiteen: ten eerste of het een vergunde of onvergunde werkplek is, en ten tweede op welke wijze belasting wordt betaald. Dit kan als zzp'er met een KvK inschrijving of via het opting-in systeem. Opting-in is een door de overheid opgelegde regeling en de meest gebruikelijke arbeidsrelatie in de besloten prostitutie (met name clubs, privéhuisen en erotische massage). De sekswerker heeft hier geen keuze in. Het is een overeenkomst tussen de exploitant en de belastingdienst waarbij de exploitant de inkomstenbelasting en BTW voor de sekswerker afdraagt. Daarnaast moet de exploitant zich aan een aantal voorwaarden houden die de zelfstandigheid van de sekswerker garanderen. Sekswerkers die via de opting-in werken kunnen zich niet inschrijven bij de KvK als zzp'er, maar ze zijn ook geen werknemer met de rechten die daarbij horen.

Van de respondenten werkt 40% via de opting-in: 31% in de besloten prostitutie en 9% als escort. De rest werkt als zzp'er: 12% werkt achter de ramen, 14% als zelfstandig escort, 7% in de besloten in de besloten prostitutie. Er zijn nog meer werkvormen, vaak onvergunde, waarvan niet altijd duidelijk op welke wijze belasting wordt afgedragen, zoals thuiswerk (9%), ontvangst in hotel, AirBnB, vakantiepark of andere plek (8%), webcam of porno (5%) en straat (1%). De overige genoemde vormen zijn massage, gangbang en BDSM (4%).

■ **GEEN TOEGANG TOT NOODSTEUN** | Van de 56% van de sekswerkers die noodsteun hebben aangevraagd, geeft 47% aan een aanvraag voor TOZO-noodsteun te hebben ingediend; 24% voor de algemene bijstand en 14% voor de bijzondere groepen bijstand. Waar de TOZO geen partner- of vermogenstoets heeft en een versnelde procedure geldt, telt voor de bijstand het inkomen van een evt. partner en eigen vermogen (zoals een huis, auto of spaargeld) mee. Er is 4 weken wachttijd, de beslissing duurt min. 8 weken en er geldt een sollicitatieplicht. Omdat de bijstand in de corona-crisis geen geschikte oplossing biedt, is de Tozo-regeling in het leven geroepen.

Een van de voorwaarden voor TOZO-noodsteun is inschrijving in de Kamer van Koophandel. Dit betekent dat alleen de zzp-sekswerkers met een KvK inschrijving voor de Tozo in aanmerking komen, dat wil zeggen: de raamwerkers (12%), de zelfstandige escorts (14%) en de sekswerkers in de besloten prostitutie die als zzp'er werken (7%).

Alle sekswerkers die in de opting-in werken, d.w.z. 40% van de respondenten, zijn per definitie uitgesloten van toegang tot de Tozo-noodsteun, ondanks het feit dat ze vaak al jaren belasting betalen en dat de opting-in door de overheid wordt opgelegd. Tegelijk hebben de exploitanten geen recht op werkgevers ondersteuning, zoals subsidie van loonkosten, omdat opting-inners geen werknemer zijn. Bijna de helft van de respondenten valt dus per definitie tussen wal en schip.

Een andere Tozo-voorwaarde is dat de aanvrager over de benodigde vergunningen moet beschikken. Dit sluit het merendeel van de thuiswerkers (9%) uit aangezien de meeste gemeenten 'bedrijfsmatig' thuiswerk verbieden en uitsluitend vergunningen aan exploitanten

verlenen (voorzover zij überhaupt vergunningen verlenen). Van de overige groepen (webcam/porno, hotels of andere ontmoetingsplaatsen, massage, BDSM en straatwerk) is niet bekend of zij al dan niet aan de Tozo-voorwaarden voldoen. Een deel van de zelfstandige sekswerkers is bijv. wel ingeschreven bij de KvK maar onder de algemene noemer 'persoonlijke dienstverlening'.

In totaal hebben ten tijde van het invullen van de enquête slechts 8 van de 61 aanvragers daadwerkelijk financiële steun ontvangen. Bij 26 sekswerkers (45%) was de aanvraag afgewezen; 11 sekswerkers (18%) wachtten nog op een beslissing; en 15 sekswerkers (24%) lieten de vraag onbeantwoord.

■ **GEEN NOODSTEUN AANGEVRAAGD** | Van de 44% die aangeeft geen noodsteun te hebben aangevraagd, vallen de redenen in drie groepen uiteen. De eerste groep gaf aan er niet in aanmerking voor te komen omdat ze aan de specifieke TOZO voorwaarden kan voldoen, zoals inschrijving KvK (17%, dit kunnen dus sekswerkers in de opting-in zijn), het urencriterium (8%) of de vergunning-eis (4%). Verder gaf 11 % geeft aan niet te weten hoe aan noodsteun te komen. Er werd bijv. de opmerking gemaakt 'wat is de TOZO'. Bij elkaar is dit 40%.

Van de tweede groep geeft 18% aan geen aanvraag te hebben ingediend omdat ze een andere bron van inkomsten of spaargeld hebben of het sekswerk als 'extraatje' te doen waardoor het niet zo erg is dat dat even wegvalt (9%). Verder heeft 8% een partner met een inkomen en werkt 2% online door. Bij elkaar is dat 37%.

Van de derde groep wil 10% niet dat bekend wordt dat ze sekswerk doen; 5% wil niet niet dat de gemeente ontdekt dat ze zonder vergunning werken. Tenslotte geeft 2% aan gewoon door te werken. Bij elkaar is dit 17%.

■ **GONCLUSIE** | Geschat wordt dat ongeveer de helft van de EU-sekswerkers terug is naar hun herkomstland. Van de in Nederland verblijvende sekswerkers heeft iets meer dan de helft (56%) noodsteun aangevraagd. De helft daarvan heeft een aanvraag ingediend voor de TOZO (47%)/ iets meer dan eenderde heeft een aanvraag ingediend voor de algemene of bijzondere bijstand met strenge eisen (38%). Van de 61 sekswerkers die inkomenssteun hebben aangevraagd hebben ten tijde van de enquête slechts 8 sekswerkers daadwerkelijk financiële steun gekregen.

Sekswerkers die via de opting-in werken zijn uitgesloten van noodsteun, ook al vodoen zij **niet aan de Tozo voorwaarden** **Is gevolg van een regeling die door de overheid zelf is opgelegd**. Ondanks herhaalde brandbrieven vanuit het veld, bestaat er geen enkele bereidheid van de betrokken minister om dit op te lossen. Zij worden simpelweg verwezen naar de bijstand, die veel zwaardere voorwaarden kent, inclusief een sollicitatieplicht, en waar zij veelal niet voor in aanmerking komen. ¹

Iets minder dan de helft (44%) heeft geen financiële steun aangevraagd. Een deel had dit om diverse redenen niet nodig (39%). Een ander deel geeft aan bang te zijn dat bekend wordt dat ze als sekswerker werken (15%). Bijna een derde (30%) geeft aan niet aan de eisen te voldoen. Zij vallen tussen wal en schip.

---

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/06/10/beantwoording-kamervragen-over-steunmaatregelen-voor-sekswerkers>

Quotes

Ik vind het totaal absurd dat er voor vrijwel iedereen (werknemers, zzp'ers, uitzendkrachten, nul-uren contracten, payrollers) ondersteuning is in deze tijd, behalve voor mensen die via opting-in werken. Ik betaal altijd netjes belasting, draag dus bij aan onze samenleving, maar krijg nu geen steun, enkel omdat ik niet sta ingeschreven bij de KVK. Het wordt mij verboden om mijn beroep uit te oefenen maar de gevolgen moet ik zelf dragen. Waarom hoeft een ZZP'er zijn of haar buffer niet op te eten en ik wel? De logica ontbreekt.

Het is zo schadelijk. Sekswerk is het enige werk dat toegankelijk voor mij is vanwege een aantal beperkingen en een chronische ziekte. En ik betaal normaal (veel) belasting. En nu krijg ik niks. Omdat ik via opting in werk - wat door overheidsbeleid komt, want het is óf opting in, óf onvergund in mijn situatie. Als het een acceptabele oplossing was om ons bijstand te laten aanvragen, zouden er ook geen beschermingen zijn voor werknemers en zzp'ers. En die zijn er wel. Maar niet voor ons. Dat is misselijk. Ik voel me gebruikt, en dan bedoel ik niet door mijn klanten, die ik best wel mis, eigenlijk.

Sekswerkers die via opting in werken, vallen tussen de wal en het schip; geen KVK, geen noodhulp. Een auto, dus bezit/vermogen, dus geen bijstand. Ik betaal wel belasting maar zit nu zonder inkomen en zo meteen zonder huis. Hier zou echt iets aan gedaan moeten worden, betaal je belasting, dan heb je ten alle tijde recht op hulp in crisissituaties .

Het is schandalig dat men wel aan alle verplichtingen moet voldoen zoals belasting betalen, maar de voorwaarden voor de tegemoetkoming corona schade zo ingericht zijn dat bijna geen legaal werkende sekswerker recht erop heeft

It would be nice if people who work through opting-in are recognized as self-employed.

Dat ik het zuur vind dat ik alleen de mogelijkheid heb om bijstand aan te vragen. Ik heb nog een buffertje en moet dat eerst opmaken. Bijstand is doorgaans ook sollicitatieplicht. Het valt me ook op dat er veel sms is van hulpverleners die peilen of ik wil uitstappen en de politie valt me lastig alleen omdat mijn advertentie nog online stond. Ik heb daarin aangegeven dat ik niet beschikbaar ben.

Ik vind het schandalig dat we nergens recht op hebben . Wil geen bijstandsuitkering maar een tijdelijke overbrugging totdat mijn werkplek weer open is.

Altijd belasting betaald en kan nu nergens een beroep op doen.

Ik hoop dat er nou eens iets voor de sekswerkers geregeld gaat worden. Altijd maar zo moeilijk moeten doen, terwijl wij ook gewoon hard werken en belasting betalen. Wees blij dat wij er zijn!

Why I am not getting helped from the government and am discriminated. This is not good, to treat working and tax paying people from this sector this way.

Mijn schulden lopen op en mijn partner kan niet ook nog mijn vaste lasten betalen. Snap niet dat ik geen enkel recht op noodmaatregel van kabinet heb...heb wel altijd netjes alle belastingen betaald! Onbegrijpelijk dit!

Misschien een beetje stom, maar ik zou zo graag willen dat ons beroep door veel meer mensen, waaronder vrouwen gewoon geaccepteerd zou worden. Heb ik het nog niet eens over de politiek. Ook ik wil met opgeheven hoofd op straat rondlopen en over mijn vak kunnen praten. Het is een beroep niets meer of minder dan dat!

Ik zou willen dat de staat ook ziet dat prostitutie een beroep is, iets waar heel veel mensen, vooral mannen gebruik van maken en wij ook gewoon belasting betalen. Waarom krijgen wij dan geen uitkering? Ik denk dat seks tot een van de eerste levensbehoeftes behoort. Daar hoort betaalde seks ook gewoon bij.

Het is niet alleen het gebrek aan inkomen dat zo naar is maar vooral dat de overheid ons zo bewust en opzettelijk in de steek laat. Waarom moeten we überhaupt via opting-in werken, we mógen geen ZZP'er zijn en nu wordt dat ook nog eens éxtra tegen ons gebruikt. Ik word er zo verdrietig van.

I keep working as escort. Not much but enough to pay my bills. So, I am just trying to survive like everybody.